

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра природничо-наукової підготовки

ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

підготовки

бакалаврів

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

053 Психологія

(код і найменування спеціальності)

2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи психокорекції» спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти II курсу.

Розробник: Первий В. С., викладач, доктор медичних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри природничо-наукової підготовки

Протокол від «22» січня 2024 року № 1

Зав. кафедри

(підпис)

к. пед. н. А. О. Теплицька
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «23» січня 2024 року

Гарант освітньої програми

(підпис)

кан. псих. н. М. М. Ярошко
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «24» січня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДФ 2. 02 Загальна психологія з практикумом ОДФ 2. 07 Вікова психологія ОДФ 2. 11 Психодіагностика	ОДФ 2. 02 Загальна психологія з практикумом ОДФ 2. 07 Вікова психологія ОДФ 2. 11 Психодіагностика
Курс	II	II
Семестр	4	-
Триместр	-	5-6
Загальний обсяг годин / кредитів	240/8	240/8
Кількість змістовних модулів	3	3
Годин на аудиторне вивчення	108	22
Годин на самостійне вивчення	132	218
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Основи психокорекції» є складовою частиною дисциплін психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає ознайомлення з основними підходами до психологічного консультування, основними вимогами до консультанта, із особливостями організації консультативного процесу та базовими техніками психологічного консультування. В курсі розкриваються також особливості консультування в різних сферах психологічної діяльності.

Метою курсу є розкриття особливостей психологічного консультування як одного із напрямків прикладної психологічної діяльності. Сформування у студентів уявлення про основні теоретичні засади консультування. Розвинення навиків застосування базових технік консультування.

Завдання курсу:

- засвоєння основних понять психологічного консультування;
- ознайомлення із основними напрямками психологічного консультування;

- ознайомлення із основними типами проблем клієнтів;
- розуміння критеріїв ефективної роботи консультанта.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Основи психокорекції» пов'язаний з такими дисциплінами як «Загальна психологія», «Психодіагностика», «Диференційна психологія», «Експериментальна психологія», «Вікова психологія», «Історія психології». Програма курсу «Основи психокорекції» спрямована на зміцнення цих знань та на їх поглиблення у ракурсі практичної психології.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії,

ЗК9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема в контексті організації раннього втручання).

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК12 Здатність до реалізації психологічної діяльності в етнічному середовищі.

СК 13 Здатність до планування та здійснення роботи з охорони психічного здоров'я, здійснення психосоціальної підтримки громадян в умовах війни та постконфліктний період.

СК 14 Здатність до здійснення психосоціальної підтримки у дистанційній формі, у важкодоступних місцях в умовах воєнного стану.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т. ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР21. Вміти добирати і використовувати стандартизований діагностичний інструментарій, протоколи реагування, методики та втручання для подолання тривоги, стресу, зниження інтелектуальних здібностей та концентрації уваги, панічних атак громадян в умовах війни та постконфліктний період.

ПР22. Вміти добирати та застосовувати інструменти віддаленої роботи в умовах війни та постконфліктний період.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль І. Загальна характеристика психологічного консультування

Тема 1. Поняття та принципи психологічного консультування

Основна характеристика психологічного консультування. Місце психологічного консультування в системі професій, орієнтованих на допомогу. Види психологічного консультування. Цілі і завдання психологічного консультування. Психологічне консультування та психотерапія. Принципи роботи психолога-консультанта.

Основні підходи до психологічного консультування. Гуманістична психологія. Біхевіористичний підхід. Психодинамічний підхід. Екзистенційна психологія.

Загальні вимоги до особистості консультанта. Спеціальні вимоги до консультанта. Професійна підготовка консультанта. Теоретична підготовка.

Тема 2. Організація психологічного консультування

Організація процесу консультування. Умови проведення психологічного консультування. Кабінет консультанта. Рамки консультації. Час і місце консультації. Фіксація роботи консультанта. Взаємодія консультанта та ізсуміжними службами. Переадресація клієнта. Відповідальність психолога-консультанта.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 3. Методи психологічного консультування

Первинне тестування. Підходи до тестових методик. Обмеження в застосуванні тестів. Анкетні методи роботи психолога. Види анкет. Інтерв'ю. Бесіда. Моделі проведення бесіди. Інтерпретація усного матеріалу. Групове консультування. Роль третьої сторони. Робота з щоденниками, записами. Основні методи психологічних підходів. Ігрові методи.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 4. Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики

Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології. «Лікувальна педагогіка». Основні ідеї та зміст «лікувальної педагогіки» як першого організованого та спрямованого впливу на особистість з метою корекції її психічного розвитку (Ж. Ітар, Ф. Фребель, М. Монтесорі та ін.).

Класичний психоаналіз З. Фрейда. Структура особистості. Стадії психосексуального розвитку (З. Фрейд, А. Фрейд). Поняття психологічного захисту в теорії психоаналізу, його різновиди й функції. Причини виникнення психологічних проблем у розумінні психоаналізу та шляхи їх розв'язання. Методи класичного психоаналізу: вільні асоціації, тлумачення сновидінь, інтерпретація та аналіз опору, аналіз переносу.

Основні положення дитячого психоаналізу (А. Фрейд, М. Клейн, В. Штекель). Специфіка методів дитячого психоаналізу.

Аналітична психологія К. Юнга. Основні теоретичні положення. Структура особистості. Стадії розвитку особистості. Джерела психологічних проблем та причини виникнення внутрішнього конфлікту в аналітичній психології. Шляхи їх розв'язання. Мета психологічної допомоги. Етапи психотерапевтичного процесу: аналітичний і синтетичний. Методи аналітичної психотерапії. Значення активності особистості (переростання психотерапевтичного впливу в процес самонавчання, самовдосконалення).

Індивідуальна психотерапія А. Адлера. Основні положення концепції А. Адлера: суб'єктивне сприймання дійсності («схема апперцепції»), неповноцінність та її компенсація; боротьба за перевершеність; життєва мета і стиль (система ставлень). Значення творчого потенціалу та соціальної спрямованості особистості. Поняття про творчу силу. Причини виникнення внутрішнього конфлікту та шляхи його розв'язання (мета психологічної допомоги) у розумінні А. Адлера. Етапи психотерапевтичного процесу: допомога особистості в зрозумінні себе та свого життєвого стилю, корекція цілей і мотивів з перспективою зміни стилю життя; розвиток соціального інтересу. Методи індивідуальної психотерапії А. Адлера. Значення потенційних можливостей, «творчих сил» та соціальної спрямованості особистості, можливість їх використання в психокорекційній практиці. Біхевіористична психотерапія. Основні теоретичні положення.

Поняття про особистість. Причини виникнення психологічних проблем і шляхи їх розв'язання в розумінні біхевіористів. Специфічність психокорекційної ситуації (модель навчання) та взаємовідносин учасників корекційного процесу (провідна та фіксована роль психолога-керівника). Етапи психокорекційного процесу. Методи поведінкової психотерапії. Гештальттерапія Ф. Перлза. Основні положення гештальттерапії: співвідношення фігури і фону, усвідомлення потреб, зосередження на теперішньому, боротьба протилежностей, механізми захисту (реакція злиття, ретрофлексія, інтроєкція, проєкція), зрілість. Проблема відповідальності за себе і свої дії. Причини виникнення психологічних проблем та шляхи їх розв'язання в гештальттерапії Ф. Перлза. Методи гештальттерапії та можливості їх використання в психокорекційній практиці.

Трансактний аналіз Е. Берна. Основні теоретичні положення і поняття трансактного аналізу. Его-стани особистості. Життєвий сценарій та психологічна позиція особистості. Причини виникнення психологічних проблем та шляхи їх розв'язання у трансактному аналізі Е. Берна. Позиція психолога. Прийоми (структурний аналіз, аналіз трансакцій, аналіз психологічної гри, аналіз сценарію) та методи корекції особистості у трансактному аналізі. Когнітивний напрямок. Основні теоретичні поняття та положення.

Логотерапія (В. Франкл). Екзистенційний підхід (Д. Буженталь, М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Маслоу та ін.). Когнітивно-аналітичний напрямок (Д. Келлі). Раціонально-емотивна терапія (А. Еліс). Когнітивний підхід (А. Бек). Реальнісна терапія (У. Глоссер). Причини виникнення психологічних проблем та

шляхи їх розв'язання в розумінні представників когнітивного напрямку. Особливості когнітивної психотерапії, етапи когнітивної корекційної роботи. Позиції учасників психокорекційного процесу.

Основні методи і техніки. Можливості їх використання з урахуванням віку та індивідуальних особливостей. Гуманістична психологія. Основні ідеї гуманістичної психології. Я-концепція особистості. Фактори, які впливають на її формування. Вплив Я-концепції людини на її поведінку і ставлення до життя. Причини виникнення внутрішнього конфлікту і психологічних проблем у розумінні гуманістичної психології. Шляхи їх розв'язання.

Клієнт-центрований підхід К. Роджерса. Основні положення терапії центрованої на клієнті: поле досвіду, самість, Я-реальне, Я-ідеальне, Я-соціальне, тенденція до самоактуалізації. Роль співвідношення Я-реального, Я-ідеального, Ясоціального у виникненні внутрішнього конфлікту. Гармонізація внутрішнього світу особистості та формування позитивної Я-концепції. Специфіка побудови взаємин учасників психокорекційного процесу. Поняття, які описують їхні взаємини: емпатія, турбота, конгруентність, психологічний клімат. Етапи психокорекційного процесу. Основні компоненти роджерівської психотехніки (встановлення конгруентності, вербалізація, відображення емоцій та ін.). Значення особистості психолога.

Література [1, 3-5, 9, 12, ь дод 4-19]

Тема 5. Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії. Фактори, закономірності та періоди психічного розвитку особистості. Поняття «соціальна ситуація розвитку», «провідний вид діяльності», «вікові психічні новоутворення», «зона найближчого розвитку». Причини ускладнень психічного розвитку дитини. Провідні джерела психічної травматизації дітей, виокремленні вітчизняними психологами: конфліктні взаємини та «неправильне» виховання в родині, особистісні риси батьків та особливості їх спілкування з дітьми. Сутність поняття «неправильне виховання». Типи «неправильного виховання» за В. Гарбузовим. Психофізіологічні особливості дітей, які роблять їх більш вразливими до психогенних впливів: емоційна вразливість, вираженість почуття «Я», імпресивність, латентність або суперечливість розвитку та ін. Сутність особистісного конфлікту в розумінні вітчизняних психологів, його поділ за змістом. Визначення поняття «невроз». Причини та фактори його формування.

Схема розвитку неврозу за О. Захаровим. Роль і місце психолога в попередженні неврозу.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Змістовний модуль II. Процес консультування

Тема 4. Етапи консультування

Загальна структура консультування. Перший етап. Первинний контакт. Формування спільного психологічного простору. Раппорт. Формування. Підтримання та відновлення. Фактори, що перешкоджають утворенню робочого контакту. Організація єдиного поля комунікації. Емпатія. Вербальний та невербальний рівні комунікації. Вплив інших сторін на формування та утримання контакту. Система та її вплив на процес консультування. Інтервенція. Опрацювання і вплив деструктивних складових контакту. Взаємовплив сторін. Зустріч. Первинне інтерв'ю. Збір інформації. Формулювання запиту. Формальний запит, реальний запит. Другий етап. Сповідь клієнта. Робота з матеріалом. Підходи до інтерпретацій. Пропрацювання проблеми. Заклучний етап. Рекомендації і заключна рефлексія. Оцінка результатів. Фактори результативності.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 5. Техніки консультування

Поняття про техніку та технічні прийоми психологічного консультування. Зв'язок техніки психологічного консультування з його етапами и процедурами. Універсальна та спеціальна техніка психологічного консультування. Зняття напруги. Діагностичні техніки. Тестування. Активне слухання. Інтерпретації. Поради та рекомендації. Інсайт. Техніки заключного етапу. Типові технічні помилки в ході проведення консультації. Неточні висновки консультанта. Неточні рекомендації. Неправильні дії консультанта. Попередження та усунення помилок. Робота із психосоматикою.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 6. Робота із консультативним матеріалом

Опір як адаптивна реакція клієнта у консультативній ситуації. Причини виникнення і способи подолання опору. Продукти перенесення і контрперенесення як матеріали для консультативної роботи. Проекція та інтроєкція. Ведення консультації. Захисти клієнта. Заперечення. Регресія. Раціоналізація. Інтелектуалізація. Зміщення. Робота із захистами. Типові помилки і шляхи їх подолання. Розширення особистісного адаптивного поля клієнта.

Змістовний модуль III. Види психологічного консультування

Тема 7-8. Психолого-педагогічне консультування

Консультування з питань готовності до навчання. Проблеми шкільної неспішності. Діагностичний компонент. Розвиток основних психічних процесів – фактор інформування і прояву. Здібності дитини. Емоційний розвиток і саморегуляція. Особистісні особливості розвитку школяра. Самооцінка. Консультування з проблем мотиваційної сфери учнів. Міжособистісна комунікація. Соціальна адаптація, соціальна активність. Взаємодія із дорослими та однолітками. Неформальні молодіжні групи. Надання консультативної допомоги вчителям. Аналіз ситуацій «учитель-учні», «учитель-учень», «учитель-адміністрація», «учитель-батьки». Особливості надання інформації про учнів. Особистісні проблеми учителів. Професійне вигорання - профілактика та подолання.

Консультування батьків. Просвітницька робота. Ставлення до навчання в сім'ї. Особливості проблематики роботи з батьками школярів різних вікових груп. Неповні та неблагополучні сім'ї.

Професійна консультація як один із видів допомоги в самовизначенні особистості. Особливості застосування тестових методик в профконсультуванні. Мотивація професійної діяльності особистості. Соціальний запит і внутрішній вибір. Планування кар'єри. Структурний підхід до вибору професії. Очікування найближчого оточення і вибір професії.

Тема 9. Консультування з питань особистісного розвитку

Кризові періоди життя людини. Травматичні ситуації. Допомога в подоланні посттравматичних проявів. Екзистенційна проблематика. Зміна життєвого шляху. Особистісне зростання. Самооцінка та самовизначення, мотиваційні проблеми. Система цінностей особистості. Проблема вибору. Втрати і шляхи їх переживання. Стреси, пов'язані зі змінами. Впевненість і активність особистості. Відсутність визначеної мети. Боротьба мотивів. Можливі прояви внутрішнього конфлікту. Комплекси та їх подолання.

Тема 10. Консультування з питань міжособистісної взаємодії

Гармонізація міжособистісної взаємодії. Фактори неприйняття. Шляхи узгодження позицій. Когнітивний дисонанс. Корекція комунікативної сфери.

Асертивна поведінка. Особистісні конфлікти та їх вплив на стосунки. Групова консультативна робота. Системний підхід у консультуванні. Соціалізація особистості. Соціофобія. Соціальна нечутливість. Соціальна вразливість. Соціальна дезадаптація.

Сімейне консультування. Діагностичні методи, які застосовуються в сімейному консультуванні. Принципи і правила сімейного консультування. Вибір партнера. Налагодження стосунків. Мотивація до участі в сімейних ритуалах. Стосунки у кризові періоди існування сім'ї. Стосунки із батьками. Сепарація. Повторний шлюб. Діти і нові партнери. Діти з різних шлюбів.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 11. Сучасні види консультативної роботи

Консультативна спеціалізація. Проблематика спеціалізованих консультативних центрів. Бізнес-консультування. Коучинг. Телефонне консультування – переваги та недоліки. Особливості роботи в телефонному режимі. Телефони довіри. Етика телефонного консультування. Запит в телефонному консультуванні. Типові помилки телефонних консультантів.

Інтернет-консультування. Онлайн-консультування. Відео-консультування. Режим роботи. Рамки. Конфіденційність і щирість. Реальний запит. Переваги і обмеження інтернет-консультування.

Література [1, 3-5, 9, 12]

Тема 12. Особливості проведення психологічного інтерв'ю з військовослужбовцями.

Спеціалізована психологічна допомога військовослужбовцям для підвищення адаптаційних можливостей до умов мирного життя.

Література [1, 9, 10, 13, 14, 15, 20]

Тема 13. Проведення психокорекції у осіб, які брали участь в бойових діях.

Особливості психореабілітаційних заходів із застосуванням дистанційних гаджетів.

Література [1, 9, 10, 13, 14, 15, 20]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		Форма
	Денна форма		

	Усього							Усього		у тому числі					
	о		п	лаб	С	сп			л	п	лаб	С	сп		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика психологічного консультування															
Тема 1. Поняття та принципи психологічного консультування	8	2	2			4		2				6	У		
Тема 2. Організація психологічного консультування	8	2	2			4						6	У, ПК		
Тема 3. Методи психологічного консультування		2			2	4					4	6	У, ПК		
Тема 4. Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики						4						6	К		
1. «Лікувальна педагогіка» (Ж. Ітар, Ф. Фребель, М. Монтесорі)					2	4						6			
2. Класичний психоаналіз 3. Фрейд.					2	4						6			
3. Індивідуальна психотерапія А. Адлера.					2	4						6			
4. Аналітична психологія К. Юнга.					2	4						6			
5. Гештальттерапія Ф. Перлза.					2	4						6			
6. Трансактний аналіз Е. Берна						4						6			
7. Логотерапія (В. Франкл). Раціонально-емотивна терапія (А. Еліс). Реальнісна терапія (У. Глоссер).					2	4						6			
8. Екзистенційний підхід (Д. Буженталь, М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Маслоу та ін.).					2	4						6			
9. Когнітивно-аналітичний напрямок (Д. Келлі).						4						6			
10. Когнітивний підхід (А. Бек).						4						6			

11. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса.				2	4						6	
Тема 5. Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії		2						2			6	У,ПК
Разом – зм. модуль 1		6	6		18	60		2	2		4	96
Змістовий модуль 2. Процес консультування												
Тема 6. Етапи консультування		2	4			4		2			6	ПК
Тема 7. Техніки консультування		4	4		4	4		2			6	Т, К
Тема 8. Робота із консультативним матеріалом		4	2					2			6	У, ПК
Разом – зм. модуль 2		10	10		4	8		4	2		18	
Змістовий модуль 3 Види психологічного консультування												
Тема 9-10. Психолого-педагогічне консультування		2				4		2			6	К
1. Основи організування і проведення корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і шкільного віку		2	2			4					6	
2. Реалізація принципу особистісного саморозвитку у віковій психокорекції		2	2			4					6	
Тема 11. Консультування з питань особистісного розвитку		2			2	4		2			6	К
1. Особливості вибору методів корекції особистісної сфери людини 1			2			4					6	
2. Використання методів когнітивної терапії з корекційною метою			2			4					6	

3. Використання методів гештальттерапії з корекційною метою			2			4					6	
4. Використання методів психодрами з корекційною метою			2			4					6	
5. Використання сугестивних методів з корекційною метою			2			2					6	
6. Використання методів тілесної терапії з корекційною метою			2			4					6	
7. Використання методів ігрової терапії з корекційною метою			2			4					6	
8. Використання методів зображувальної терапії з корекційною метою			2			4					6	
9. Використання музики з корекційною метою			2			2					6	
10. Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою			2			4					6	
11. Використання танцю, ритміки, психогімнастики з корекційною метою.			2			4					6	
Тема 10. Консультування з питань міжособистісної взаємодії		2	2		2	4		2			4	У, ПК
Тема 11. Сучасні види консультативної роботи		2			2			2		2	4	Т
Тема 12. Особливості проведення психологічного інтерв'ю з військовослужбовцями.			4			2					4	
Тема 13. Проведення психокорекції у осіб, які брали участь в бойових діях.		2	2			2					2	

Разом – зм. модуль 3		12	32		6	64		8			2	104	
Усього годин	240	30	50		28	132	240	12	4		6	218	

- 5. Форми контролю:** усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка конспектів – ПК
 тестування – Т
 колоквиум – К

6. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		денна форма	заочна форма	
1	Поняття та принципи психологічного консультування	2	2	
2	Організація психологічного консультування	2	2	
3	Методи психологічного консультування	2		
4	Етапи консультування	2	2	
5	Техніки консультування	6	2	
6	Робота із консультативним матеріалом	4		
7	Психолого-педагогічне консультування	2	2	
8	Основи організування і проведення корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і шкільного віку	2		
9	Реалізація принципу особистісного саморозвитку у віковій психокорекції	2		
10	Консультування з питань особистісного розвитку	2	2	
11	Консультування з питань міжособистісної взаємодії	2	2	
12	Сучасні види консультативної роботи	2		
Усього годин		28	14	

7. Теми практичних занять

№	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		денна форма	заочна форма	
1	Поняття та принципи психологічного консультування	2		
2	Організація психологічного консультування	2		
3	Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії	2	2	1
4	Етапи консультування	4		
5	Техніки консультування	4		1
6	Робота із консультативним матеріалом	4	2	1

7	Психолого-педагогічне консультування	2		1
8	Основи організування і проведення корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і шкільного віку	2		1
9	Реалізація принципу особистісного саморозвитку у віковій психокорекції	2		1
10	Особливості вибору методів корекції особистісної сфери людини	2		1
11	Використання методів когнітивної терапії з корекційною метою .	2		1
12	Використання методів гештальттерапії з корекційною метою	2		1
13	Використання методів психодрами з корекційною метою	2		1
14	Використання сугестивних методів з корекційною метою	2		1
15	Використання методів тілесної терапії з корекційною метою	2		1
16	Використання методів ігрової терапії з корекційною метою	2		1
17	Використання методів зображувальної терапії з корекційною метою	2		1
18	Використання музики з корекційною метою	2		
19	Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою	2		
20	Використання танцю, ритміки, психогімнастики з корекційною метою.	2		
21	Консультування з питань міжособистісної взаємодії	2		1
22	Сучасні види консультативної роботи	2		2
Усього годин		50	4	17

8. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		денна форма	заочна форма	
1	Методи психологічного консультування	2	2	2
2	«Лікувальна педагогіка» (Ж. Ітар, Ф. Фребель, М. Монтесорі)	2		2
3	Класичний психоаналіз З. Фрейда.	2	2	2
4	Індивідуальна психотерапія А. Адлера.	2		2
5	Аналітична психологія К. Юнга.	2		2
6	Гештальттерапія Ф. Перлза.	2		2
7	Логотерапія (В. Франкл). Рационально-емотивна терапія (А. Еліс). Реальнісна терапія (У. Глоссер).	2		2
8	Екзистенційний підхід (Д. Буженталь, М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Маслоу та ін.).	2	2	2

9	Клієнт-центрований підхід К. Роджерса	2	2	2
10	Техніки консультування	4		
11	Консультування з питань особистісного розвитку	2		
12	Консультування з питань міжособистісної взаємодії	2		
13	Сучасні види консультативної роботи	2		
Усього годин		28	8	18

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Поняття та принципи психологічного консультування	4	6	
2	Організація психологічного консультування	4	6	1
3	Методи психологічного консультування	4	6	1
4	Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики	4	6	
5	«Лікувальна педагогіка» (Ж. Ітар, Ф. Фребель, М. Монтесорі)	4	6	
6	Класичний психоаналіз З. Фрейда.	4	6	
7	Індивідуальна психотерапія А. Адлера.	4	6	
8	Аналітична психологія К. Юнга.	4	6	
9	Гештальттерапія Ф. Перлза.	4	6	
10	Трансактний аналіз Е. Берна	4	6	
11	Логотерапія (В. Франкл). Раціонально-емотивна терапія (А. Еліс). Реальнісна терапія (У. Глоссер).	4	6	
12	Екзистенційний підхід (Д. Буженталь, М. Хайдеггер, К. Ясперс, А. Маслоу та ін.).	4	6	
13	Когнітивно-аналітичний напрямок (Д. Келлі).	4	6	
14	Когнітивний підхід (А. Бек).	4	6	
15	Клієнт-центрований підхід К. Роджерса.	4	6	
16	Етапи консультування	4	6	1
17	Техніки консультування	4	6	1
18	Психолого-педагогічне консультування	4	6	1
19	Основи організування і проведення корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного і шкільного віку	4	6	1
20	Реалізація принципу особистісного саморозвитку у віковій психокорекції	4	6	1
21	Консультування з питань особистісного розвитку	4	6	1
22	Особливості вибору методів корекції особистісної сфери людини 1	4	6	1

23	Використання методів когнітивної терапії з корекційною метою .	4	6	1
24	Використання методів гештальттерапії з корекційною метою	4	6	1
25	Використання методів психодрами з корекційною метою	4	6	1
26	Використання сугестивних методів з корекційною метою	4	6	1
27	Використання методів тілесної терапії з корекційною метою	4	6	
28	Використання методів ігрової терапії з корекційною метою	4	6	1
29	Використання методів зображувальної терапії з корекційною метою	4	6	1
30	Використання музики з корекційною метою	4	6	
31	Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою	4	6	
32	Використання танцю, ритміки, психогімнастики з корекційною метою.	4	8	1
33	Консультування з питань міжособистісної взаємодії	4	6	
Усього годин		132	218	15

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I

Загальна характеристика психологічного консультування

Семінар 1. Тема: Поняття та принципи психологічного консультування

1. Психологічне консультування в соціальній роботі.
2. Цілі та завдання психологічного консультування.
3. Методи психологічного консультування.

Семінар 2. Тема: Організація психологічного консультування Особистість консультанта

1. Умови проведення психологічного консультування.
2. Рамки консультації.
3. Укладання контракту.
4. Взаємодія консультанта із суміжними службами.
5. Загальні вимоги до особистості консультанта.

Семінар 3. Тема: Методи психологічного консультування

1. Метод інтерв'ю в консультуванні.
2. Бесіда.
3. Спостереження.
4. Ігрові методи.

Змістовий модуль II

Процес консультування

Семінар 4. Тема: Етапи консультування

1. Загальна характеристика підходів до структурування консультації.
2. Початковий етап.
3. Змістовий етап.
4. Етап інтерпретацій.
5. Заключний етап.

Семінар 5. Тема: Техніки консультування

1. Поняття про техніку психологічного консультування
2. Універсальні техніки і прийоми.
3. Спеціальні консультативні техніки
4. Типові технічні помилки

Семінар 6. Тема: Робота із консультативним матеріалом

1. Опір і робота з ним
2. Перенесення і контрперенесення
3. Психологічні захисти

Змістовий модуль III

Інші види психологічного консультування

Семінар 7. Тема: Психолого-педагогічне консультування

1. Консультування з проблем шкільної неуспішності
2. Консультування з проблем емоційно-особистісного розвитку дитини.
3. Консультування з проблем міжособистісних стосунків.
4. Консультування з проблем взаємодії учителів та учнів.
5. Консультування батьків.

Семінар 8. Тема: Консультування з питань особистісного розвитку

1. Кризові стани особистості
2. Травматичні ситуації та посттравматичні стани
3. Самооцінка та самовизначення. Комплекси та їх подолання
4. Система цінностей та мотиваційна сфера особистості

Семінар 9. Тема: Проблеми міжособистісної взаємодії

1. Порушення комунікації
2. Соціофобія
3. Соціальна нечутливість.
4. Асертивна поведінка
5. Міжособистісні стосунки в сім'ях.
6. Міжособистісні стосунки у виробничій сфері.

Семінар 10. Тема: Сучасні види консультативної роботи

1. Надання спеціальної консультативної допомоги
2. Телефонне консультування
3. Інтернет-консультування

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Психологічна допомога в подоланні психологічного кризу, який визваний тяжкою хворобою.
2. Вплив психологічної та емоційної підтримки на ефективність консультування.
3. Тріада ризику як прояв внутрішньо особистісного конфлікту.
4. Консультування як психосоціальна допомога населенню (в т. ч. особам, які отримали психологічні травми внаслідок війни).

7. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Орієнтовні теми рефератів

1. Діти «індиго».
2. Інсайт і методи його досягнення
3. Конгруентність та її сутність.
4. Консультування асоціальних осіб
5. Консультування немотивованих клієнтів
6. Консультування проблем залежності і співзалежності
7. Модель ефективного консультанта
8. Неманіпулятивний підхід в консультуванні.
9. Позитивне мислення клієнта як мета консультативної роботи
10. Представники глибинної психології про консультування
11. Причини відмови від консультації
12. Причини звертання за допомогою до консультанта
13. Програвання ролей як засіб досягнення мети
14. Психосоматика як форма опрацювання конфлікту
15. Синдром вигорання и способи його подолання

8. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студента з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													екзамен	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3							Інд. завд.
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T 11	T12	T13	10	40	
2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота студентів															
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

–**Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

–**Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування;

–**Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної залежить від дотримання таких вимог:

- Своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS з
національною системою оцінювання в Україні**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незадовільно	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-пресконференція) із застосуванням комп’ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПРН 1 – лекція, навчальна дискусія; проблемне навчання, робота в малих групах, «займи позицію».

ПРН 2 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПРН 9 – проблемне навчання, робота в малих групах; індивідуальні роботи, метод проєктів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію»;

ПРН 11 – індивідуальні роботи, метод проєктів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу, дерево рішень, асоціативний куш»;

ПРН 12 – моделювання; «коло ідей», дискусія; проблемний виклад матеріалу; дослідницький; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, «ажурна пилка», «ток-шоу».

ПРН 16 – лекція, навчальна дискусія; проблемне навчання, робота в малих групах, «займи позицію».

ПРН 21 – індивідуальні роботи, метод проєктів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу, дерево рішень, асоціативний куш»;

ПРН 22 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- –опорні конспекти лекцій;
- –навчальні посібники;
- –робоча навчальна програма;
- –засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для екзамену).

11. ЗАПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. .Бесіда як метод психологічного консультування.
2. Взаємодія консультанта із суміжними службами.
3. Загальні вимоги до особистості консультанта
4. Ігрові методи психологічного консультування.
5. Інтерпретація в психологічному консультуванні.
6. Конгруентність та її роль в роботі соціального працівника.

7. Консультативна робота в період соціальної дестабілізації.
8. Консультативний контакт та його складові.
9. Консультативний контакт та його складові.
10. Консультативний ресурс соціального працівника в корекції порушень комунікації.
11. Консультування з проблем кризових станів особистості.
12. Консультування з проблем міжособистісних стосунків.
13. Консультування з проблем самооцінки та самовизначення.
14. Корекція характеру: рамки професійних можливостей
15. Метод інтерв'ю в консультуванні.
16. Місце соціального працівника в консультуванні з питань сімейних міжособистісних стосунків
17. Організація психологічного консультування.
18. Основні завдання психологічного консультування.
19. Особливості немотивованих клієнтів соціального працівника
20. Особливості психологічного консультування агресивних клієнтів
21. Особливості консультування дітей и підлітків в соціальних центрах.
22. Особливості консультування осіб з особливими потребами в рамках надання соціальної допомоги.
23. Особливості корекції емоційно-вольової сфери особистості клієнтів соціального працівника.
24. Особливості невербальної комунікації клієнтів соціальних працівників.
25. Особливості неманіпулятивного підходу в консультативній роботі соціального працівника.
26. Особливості первинного консультативного контакту у рамках соціальної роботи
27. Особливості подолання психологічної інтоксикації соціальних працівників
28. Особливості позиції соціального працівника в консультуванні осіб, які звільнились із місць ув'язнення
29. Особливості прояву захисних механізмів дезадаптованої особистості.
30. Особливості ресурсу емпатії в роботі соціального працівника.
31. Перенесення і контрперенесення як блокуючі фактори в консультуванні соціального працівника
32. Поняття і принципи психологічного консультування.
33. Поняття про техніку психологічного консультування
34. Проблема соціальних очікувань і самореалізації особистості в рамках роботи соціального працівника
35. Професійні деформації в консультативній роботі соціального працівника
36. Результативність психологічного консультування в соціальній роботі
37. Робота із афективними проявами в консультуванні
38. Самооцінка та самовизначення в консультативній діяльності соціального працівника
39. Соціофобія як предмет консультативної практики соціального працівника
40. Спостереження як метод психологічного консультування.
41. Сучасні методи психологічного консультування.
42. Техніки активного слухання в роботі із демонстративними клієнтами
43. Типові технічні помилки консультанта
44. Умови проведення психологічного консультування.
45. Характеристика заключного етапу консультування

46. Характеристика змістовного етапу консультування
47. Характеристика початкового етапу консультування

Рекомендована література:

Основна:

1. Андрушко Я. С. Психокорекція: навч.-метод. Посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
2. Блінов О. Бойова психічна травма : монографія. Київ, 2019. 700 с.
3. Дуткевич Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога: навч. посіб. Київ : КНТ, 2017. 265 с.
4. Каліна Н. Ф. Психотерапія: підручник. Київ : Академвидав, 2010. 288 с.
5. Кузікова С. Б. Основи психокорекції: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 320 с.
6. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. посіб. Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.
7. Кузікова С. Б. Основи психокорекції [Текст] : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 320 с.
8. Основи практичної психології / Панок В.І. та ін. 3-тє стереотипне вид. Київ : Либідь, 2006. 536 с.
9. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами / Кокун О. М. та ін. Київ : ЦУЛ, 2023. 176 с.
10. Охорона ментального здоров'я та медико-психологічна реабілітація військовослужбовців в умовах гібридної війни : монографія / Цимбалюк В. І. та ін. Київ, 2021. 256 с.
11. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації: навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2010. 528 с.
12. Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї: навч. посіб. / за ред. Максименко С. Д. та ін. Київ : Міленіум, 2011. 250 с. 13.
13. Психологічна реабілітація військових та їхніх близьких : посібник. Київ, 2023. 175 с.
14. Сабліна Н. Психологічна допомога та робота психолога з військовими та їх родинами у дні війни : монографія. Київ, 2023.
15. Станчишин В. Емоційні гойдалки війни. Роздуми психотерапевта про війну. Київ : Віхола, 2022.
16. Практикум із групової психокорекції: підручник / С. Д. Максименко та ін. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с.
17. Приходько Ю. О. Практична психологія: введення у професію: навч. посібник. Київ : Каравела, 2010. 265 с.
18. Приходько Ю. О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. Київ : Каравела, 2012. 234 с.
19. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посібник. Київ : Кондор, 2005. 278 с.
20. Ягупов В. Військова психологія: методологія, теорія та практика : підручник. Київ, 2022. 515 с.

Додаткові:

1. Гільбух Ю. З., Георгіївська В. А. Розвивайте розум дітей: Альбом: У 2 ч. Київ : Освіта, 2003.
2. Кузікова С. Б. Техніки вікової психокорекції : . навч. посібник. Київ : Главник, 2008. 160 с.
3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія: навч. посіб. Київ : Академ-видав, 2006. 360 с.
4. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Навчальний посібник. Київ : Вища шк., 2004. 679 с.
5. Kuzikova S. Model of psychological correction of crisis of adolescence [Модель психологічної корекції кризи підліткового віку]/ S. Kuzikova / Психологія особистості [Науковий журнал] – Івано–Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. – № 1 (7). С. 24–33.
6. S. Kuzikova Theoretical applicable modeling of psychocorection and personal development [Теоретико-прикладне моделювання психокорекції та розвитку особистості] / С. Б. Кузікова // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія, Вип. 1 (57). Харків : ХНПУ, 2018. С. 119-131.
7. S. Kuzikova, V. Zlivkov, S. Lukomska. Effective t-group counselor in the context of modern empirical research [Особистість ефективних ведучих груп в контексті сучасних емпіричних досліджень] / Kuzikova S., Zlivkov V., Lukomska S. // "Психологія особистості" [Науковий журнал]. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. № 1 (10). С. 209-215. посіб. Харків: Консум, 2001